

محمود صادقی: از ایران صدای تنشزدایی باید به جهان ارسال شود

«اعتماد» در گفتوگو با دو تن از
کارشناسان سیاسی تبعات انتخاب ترامپ
بر ایران را تحلیل می‌کند

ترامپ، مثل بازگشت طالبان

مهدی بیک اوغلی

«بازگشت ترامپ مثل بازگشت طالبان است. همان اهداف قبلی را با تاکتیک‌های جدید دنبال می‌کند.» این عباراتی است که حشمت‌الله فلاحت‌پیشه با استفاده از آنها تلاش می‌کند تفسیری از پیروزی ترامپ در انتخابات ریاست‌جمهوری آمریکا ارائه کند؛ بازگشتی با اهداف قدیمی اما با رویکردهای نوین. این‌گونه شد که خورشید سحرگاهی روز چهارشنبه در شرایطی برای ایرانیان طلوع کرد که موضوع انتخاب ترامپ، فکر و ذهن بسیاری از ایرانیان را به خود معطوف داشته بود. نوبت قبلی انتخاب ترامپ برای مردم ایران یادآور فشارهای فزاینده اقتصادی و معیشتی بود.

خروج ترامپ از برجام، فشار فزاینده به چین و سایر شرکای نفتی ایران برای عدم خرید نفت از ایران، شهادت سردار سلیمانی و... بخشی از رخدادهایی که ناخودآگاه جمع ایرانیان از حضور ترامپ را شکل می‌دهد.

اما تبعات پیروزی ترامپ در عرصه داخلی ایران چگونه خواهد بود؟ آیا ایران می‌تواند از زیر بار فشار حضور ترامپ و دار و دسته‌اش به سلامت عبور کند؟ دولت چهاردهم چه راهبردی را باید برای این دوران تازه در پیش بگیرد؟ فلاح‌پیشه معتقد است ترامپ در ابتدای جلوس در صندلی ریاست‌جمهوری در کاخ سفید، پیامی برای ایران ارسال می‌کند و وعده مذاکره می‌دهد اما در عین حال فشارهای فزاینده‌ای را نیز متوجه ایران می‌کند. او از همه فرصت‌های از دست رفته قبلی (سال 99 و 1400) برای مذاکره و توافق یاد می‌کند و کسانی را که باعث از دست رفتن این فرصت‌ها شدند را مسوول مشکلات مردم ایران معرفی می‌کند. در نقطه مقابل محمود صادقی، فعال سیاسی اصلاح‌طلب هم از ضرورت ارسال صدای واحد از درون ایران در مواجهه با ترامپ سخن می‌گوید و از دولت چهاردهم می‌خواهد که سیاست تنش‌زدایی را در عالی‌ترین سطح دنبال کند. در یک چنین شرایطی اما برخی طیف‌های رادیکال در ایران، اظهارات و صحبت‌هایی را درخصوص مقابله با ترامپ و حملات منطقه‌ای مطرح می‌کنند که دلسوزان کشور را نگران می‌کند. اظهاراتی که تحلیلگران معتقدند باید در بیان آن نهایت دقت را به خرج داد.

محمود صادقی، فعال سیاسی اصلاح‌طلب و مدرس دانشگاه در گفت‌وگو با «اعتماد» درخصوص ارزیابی عملکرد احتمالی ترامپ می‌گوید: «فعلاً برای ارزیابی عملکرد ترامپ زود است، چراکه ترامپ برخلاف نظرسنجی‌ها و پیش‌بینی‌ها پیروز انتخابات آمریکا لقب گرفته است. به‌تازگی از نتیجه انتخابات آمریکا مختص ایران نیست و در اروپا و سایر کشورهای جهان و حتی در داخل آمریکا هم مردم نسبت به این نتیجه

بهبود زده اند.

پیروزی ترامپ اما تاثیراتی در عرصه بین‌المللی، منطقه‌ای و عرصه داخلی کشورهای مختلف از جمله ایران خواهد داشت. دوره اول ریاست‌جمهوری ترامپ نشان داد که رفتارهای او غیرقابل پیش‌بینی است و ترامپ بسیاری از هنجارهای پذیرفته شده بین‌المللی را در راستای بلندپروازی‌ها و جاه‌طلبی‌هایش زیر پا می‌گذارد.

از جمله خروج آمریکا از کنوانسیون آب و هوایی پاریس که اثرات مخربی برای محیط‌زیست جهانی داشت در همین دوره رخ داد. البته بی‌اعتنایی به هنجارها و ساختارهای بین‌المللی با این بهانه که آمریکا اولویت اول است، صورت می‌گرفت. بنابراین در سطح بین‌المللی انتظار این است که باز هم این هنجارشکنی‌ها ادامه پیدا کند.»

صادقی در ادامه یادآور می‌شود: «در سطح منطقه‌ای نیز دو بحران روسیه-اوکراین و بعد بحران جنایات رژیم صهیونیستی در غزه و لبنان و حتی ایران وجود دارد. مشخص نیست ترامپ با چه گاردی درخصوص این بحران‌های منطقه‌ای ورود می‌کند. گونه‌ای تمایل ترامپ به حمایت از جناح حاکم در اسرائیل و همراهی با طیف راست حاکم بر اسرائیل محتمل است. در این صورت نتانیا هو بر جنگ‌طلبی و جنایت خود می‌افزاید. در مورد اوکراین و روسیه هم می‌توان پیش‌بینی کرد با توجه به رویکردهای اقتصادی و تجاری که ترامپ در روسیه دارد، حمایت‌های آمریکا از اوکراین را کاهش دهد. این رویکرد ترامپ بدون تردید تبعاتی در نبرد روسیه و اوکراین، مناسبات ارتباطی روسیه با اروپا و حتی روابط اروپا با آمریکا به جا می‌گذارد.»

به اعتقاد صادقی اما: «برای ایرانیان مهم‌ترین موضوع اثراتی است که انتخاب ترامپ در عرصه داخلی کشورمان به‌جا می‌گذارد. در نوبت قبلی انتخاب ترامپ حوادث ناخوشایندی برای ایران شکل گرفت که مهم‌ترین آنها، شهادت سردار سلیمانی بود.

این فعال سیاسی در پاسخ به این پرسش «اعتماد» که آیا ممکن است ترامپ دوباره دست به اقدامات غیرمتعارفی چون فشار حداکثری بر ایران بزند؟ می‌گوید: «احتمال اینکه ترامپ دوباره دست به یک چنین اقدامات دیوانه‌واری بزند، بعید و منتفی نیست. بحث فشار حداکثری بر ایران موضوعی است که تقریباً هر دو حزب دموکرات و جمهوریخواه روی آن توافق دارند. در دوران اوباما بود که زنجیره تحریم‌ها علیه ایران اعمال شد، هر چند برجام و توافق هسته‌ای هم در همان دوره

امضا و اجرا شد. در دوران ترامپ هم با خروج از برجام فشار زیادی روی دولت وقت ایران وارد شد که این فشارها با شکست ترامپ از بایدن کمی کاهش پیدا کرد. اما باز هم ترامپ ممکن است این فشارها را وارد سازد. می‌توان پیش‌بینی کرد که این نوع سخت‌گیری‌ها با انتخاب دوباره ترامپ دوباره برقرار شوند.»

صادقی درخصوص رویکردی که مقامات ایرانی باید در پیش گیرند، می‌گوید: «سیاستمداران ایرانی در سطوح عالیه نظام و سایر سطوح نیازمند نوعی همگرایی و هم‌افزایی با دولت پزشکیان هستند تا وعده‌های مطرح شده، محقق شود. تا جایی که ممکن است باید اقداماتی انجام شود تا دست دولت بازتر گذاشته شود. از سوی دیگر نباید در حوزه بین‌المللی دچار خودتحریمی شویم. مثلاً در بحث‌هایی چون فیلترینگ، FATF و... خودتحریمی وجود دارد. در سیاست‌های منطقه‌ای هم دولت باید هوشیارانه‌تر عمل کند تا در زمین نتانیاهو و ترامپ بازی نکنیم. از حداقل روزه‌ها و فرصت‌های منطقه‌ای و بین‌المللی نباید به سادگی عبور کرد و باید از کمترین فرصت‌ها بیشترین بهره‌برداری را داشته باشیم.»

حشمت‌الله فلاحت‌پیشه:

پزشکیان برای مقابله با ترامپ باید ادبیات تنش‌زدایانه داشته باشد

نماینده ادوار مجلس با اشاره به اینکه بازگشت ترامپ به عنوان رییس‌جمهور امریکا به نوعی شبیه بازگشت طالبان به قدرت در افغانستان است، می‌گوید: «با همان اهداف قبل آمده اما ممکن است روش‌های تازه‌ای را برای پیشبرد اهدافش ابداع کند.»

مانند رویکرد طالبان که در مرحله نخست بولدوزروار وارد شدند و زمانی که به اهدافشان دست پیدا نکردند در فرصت بعدی با روش‌های جدیدی روی کار آمدند. در مورد ترامپ هم همین وضع حاکم است. ترامپ جدید، ترامپی است که همان اهداف قدیمی را با روش‌های جدیدی دنبال می‌کند.»

فلاحت‌پیشه در پاسخ به این پرسش «اعتماد» که نحوه مواجهه ترامپ با پرونده ایران چگونه خواهد بود؟ می‌گوید: «ترامپ در گام نخست پیامی به ایران خواهد داد و در این پیام برای رفع اختلافات خود با ایران اعلام آمادگی می‌کند، اما در عین حال به سمت سیاست فشار حداکثری هم حرکت خواهد کرد.»

جدا از اینکه نباید از افراد و جریان‌هایی که طی سال‌های گذشته فرصت‌های حوزه سیاست خارجی کشور را یکی‌یکی هدر دادند، بگذریم، اما باید از فرصت‌هایی که در آینده شکل می‌گیرد نهایت استفاده را ببریم.

شنیدن عباراتی از این دست که دموکرات‌ها با جمهوریخواهان تفاوتی ندارند یک تعارف محض است. حداقل از زمان برجام این فرضیه که تفاوتی میان قدرت گرفتن دو حزب اصلی آمریکا وجود ندارد، رنگ باخت. اگر هیلاری کلینتون در سال 2016 روی کار آمده بود، کلیت مناسبات منطقه‌ای، سیاست خارجی و اقتصاد سیاسی ایران متفاوت از شرایط فعلی بود. امروز هم آمدن ترامپ به معنای محدود شدن بسیاری از فرصت‌های مانور ایران در منطقه و جهان و عرصه‌های اقتصادی است.»

این تحلیلگر حوزه سیاسی ادامه می‌دهد: «ترامپ اگرچه در ظاهر اعلام می‌کند تنها با برنامه‌های هسته‌ای ایران کار دارد و آماده مذاکره با ایران است، اما باید توجه داشت در عرصه تصمیم‌سازی‌های ایالات متحده تنها رییس‌جمهور اثرگذار نخواهد بود. در ادامه چهره‌هایی مانند پمپئو هم روی کار می‌آیند و گروه‌ها و لابی‌های قوی ضد ایران در کنگره آمریکا وارد عمل می‌شوند تا سیاست حداکثر ترامپ را علیه ایران در قالب طرح 12 ماده‌ای پمپئو پیش ببرند. باید قبول کنیم که روی کار آمدن ترامپ یعنی از بین رفتن بسیاری از فرصت‌ها و ایجاد تنگناهای جدید در عرصه سیاست خارجی ایران.»

فلاح‌پیشه یادآور می‌شود: «دولت پزشکیان و سایر مقامات جمهوری اسلامی باید مراقب باشند به محل تبانی قدرت‌های شرقی با ترامپ بدل نشود. در واقع چین و روسیه نباید فرصت پیدا کنند با کارت بازی ایران با ترامپ معامله کنند. در گذشته هم شاهد بودیم که روسیه و چین برای اینکه از فشارهای ترامپ علیه خود بکاهند با ترامپ برای فشار بر ایران همکاری می‌کنند. بدون همکاری چین و روسیه ترامپ به هیچ‌وجه نمی‌توانست در سال 2018 فروش نفت ایران را به 300 هزار بشکه در روز برساند. در آینده هم روسیه و چین سعی خواهند کرد با برگ ایران بازی کرده و منافع خود را تامین کنند.»

این تحلیلگر مسائل سیاسی در پاسخ به پرسش دیگر «اعتماد» که دولت ایران چگونه می‌تواند در دوره ترامپ منافع ملی ایرانیان را محقق کند؟ می‌گوید: «ایران باید از خ‌ل‌های ایجاد شده به خصوص از خ‌ل‌ به وجود آمده میان آمریکا و اروپا نهایت استفاده را ببرد. به نظرم ترامپ که در سال سوم دولت گذشته خود نتوانست از مکانیسم ماشه علیه ایران استفاده کند، امروز تلاش می‌کند مکانیسم ماشه را از طریق مذاکره با انگلیس یا حتی آلمان بر سر ایران برافراشته نگه دارد. این موضوع خطرناکی است.»

فلاح‌پیشه با تاکید بر ضرورت مهار برخی تحرکات رادیکال‌های ایرانی یادآور می‌شود: «در عرصه داخلی سیاست دشمن‌سازی حداکثری باید کنار گذاشته شود. استفاده از سازوکارهای بین‌المللی هم می‌تواند مانعی در برابر ترامپ باشد و هم نقش صیانتی را برای ایران بازی کند. در زمان بایدن فرصت‌های زیادی برای احیای برجام ایجاد شد که در دولت گذشته از دست رفتند. در آینده مشخص می‌شود که این فرصت‌سوزی‌ها تا چه اندازه به ضرر ایران بوده است. پزشک‌یان اما نباید فرصت‌سوزی کند.»

او در پایان خاطرنشان می‌کند: «پزشک‌یان باید با مانیفست جدیدی وارد فضای سیاست خارجی می‌شود. پزشک‌یان باید نماینده مطالبه مردم در خصوص تنش‌زدایی باشد. در جهانی که ترامپ نه تنها تنش را کاهش نمی‌دهد، بلکه مدام تنش‌های تازه‌ای می‌آفریند، دولت پزشک‌یان باید با مانیفست تنش‌زدایانه به میدان بیاید. رفتن به سمت تنش‌زدایی حتی در قالب گفتاری، برای ایران فرصت مناسبی است.»

□□□□□□ 1403 □□□□ 17 □□□□□□ □□□□□□ □□□□□